



Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi
The Archaeological Settlements of Turkey

TÜRKİYE ARKEOLOJİK TAHRİBAT RAPORU 2002

İÇ ANADOLU BÖLGESİ
HAZİRAN - EKİM 2002

ARAZİ EKİPLERİ

İç Anadolu:

Mihriban Özbaşaran, Oğuz Tanındı, Gülay Sert başkanlığında, Gonca Baviker, Bülent Cennet, Kadir Durmuş, Cafer Emre, İlkay Ivgın, Çetin Karakuş, Nurcan Kayacan, Serhan Mutlu, Şahan Nuhoglu, Semiha Okan, Deniz Uygun, Turhan Ülgür, Nazmi Üney, Kahraman Yayla.

Lojistik: Oktay Alper, Ahmet Boratav, Aslan Gençer, Ayşe Orhun.

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Oğuz Tanındı, Semiha Okan, TAYEx İç Anadolu ekip üyeleri.

Katkıda bulunanlar: Mihriban Özbaşaran, Gülay Sert, Burçin Erdoğan, Deniz Uygun, Rüçhan Ziya, Rennan Nişancı, Kerim Bayer.

İngilizce Çeviri: Ertuğrul Tekin.

Türkiye arkeolojik tahribat raporu 2002 : İç Anadolu
bölgesi : Haziran-Ekim 2002 / raporu haz. Oğuz
Tanındı ... [ve öte.]. - İstanbul : TASK Vakfı, 2003.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi)

ISBN 975-6637-11-0

1. Türkiye - Arkeoloji - İç Anadolu.
2. Türkiye - Arkeoloji - Tahribatlar.
- I. Tanındı, Oğuz.

930.1 (DOS 20.bs.)

Bu rapor **TASK Vakfı**'nın (Tarih, Arkeoloji, Sanat ve Kültür Mirasını Koruma Vakfı)
desteğiyle, Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştır.

"Türkiye Arkeolojik Tahribat Raporu 2001"de yayınlanan tüm yazıların, grafiklerin, tabloların ve fotoğrafların sorumluluğu TASK Vakfı'na aittir.
5846 sayılı yasa ve bu yasadaki ekler ve değişiklikler hakkındaki 2936 sayılı yasa hükümleri gereğince bu yayın, herhangi bir biçimde veya herhangi bir araçla -
grafik, elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt, daktilo dahil, bilgi depolama ve çağırma sistemleri- TASK Vakfı'nın yazılı izni olmaksızın yeniden üretilemez. TASK
Vakfı'nın ya da yetkili vekillerinin yazılı izni olmaksızın, yayının tümü veya bir bölümünü içeren her türlü yayın ve alıntılar anılan yasanın 71. ve takip eden maddeleri
gereğince cezayı gerektirir, haksız fiil niteliğindedir.

TASK Vakfı Yayınları: 12
Bilimsel Raporlar Dizisi: 12/Tu

Copyright © **TASK Vakfı** Ocak 2003

İÇİNDEKİLER

TAY KEŞİF GEZİSİ (TAYEx - *TAY EXPEDITION*)

TAYEx 2002 YILI ÇALIŞMALARI

SONUÇ

BÖLGE RAPORU

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

BÖLGEYLE İLGİLİ GENEL SONUÇLAR

BÖLGEYLE İLGİLİ ARKEOLOJİK SONUÇLAR

BÖLGEYLE İLGİLİ TAHRİBAT SONUÇLARI

TAHRİBATIN GÖRSEL BELGELERİNDEN ÖRNEKLER

TAY Projesi

Aslanyatağı Sok. Sedef Palas 35/2

80060 Cihangir - İSTANBUL

Tel/Faks: (0212) 244 32 09

e.posta: info@tayproject.org

web: <http://tayproject.org>

DAĞITIM

Cumhurbaşkanlığı (Sn. Ahmet Necdet Sezer - Cumhurbaşkanı)
TBMM Başkanlığı (Sn. Bülent Arınç - Başkan)
Başbakanlık (Sn. Abdullah Gül - Başbakan)
Başbakan Yardımcılığı (Sn. Abdüllatif Şener - Başbakan Yardımcısı)
Başbakan Yardımcılığı (Sn. Mehmet Ali Şahin - Başbakan Yardımcısı)
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (Sn. Zeki Ergezen - Bayındırlık ve İskan Bakanı)
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Gen. Md.
Çevre Bakanlığı (Sn. İmdat Sütüoğlu - Çevre Bakanı)
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Sn. Hilmi Güler - Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı)
İçişleri Bakanlığı (Sn. Abdülkadir Aksu - İçişleri Bakanı)
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Kültür Bakanlığı (Sn. Hüseyin Çelik - Kültür Bakanı)
Kültür Bakanlığı - Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü (Sn. M. Aykut Özet - Gen. Md.)
Kültür Bakanlığı - Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü (Sn. Nadir Avcı - Gen. Md.)
Orman Bakanlığı (Sn. Osman Pepe - Orman Bakanı)
Turizm Bakanlığı (Sn. Güldal Akşit - Turizm Bakanı)
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı (Sn. Sami Güçlü - Tarım ve Köy İşleri Bakanı)
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Ulaştırma Bakanlığı (Sn. Binali Yıldırım - Ulaştırma Bakanı)
Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü
GAP İdaresi Başkanlığı
MTA Genel Müdürlüğü
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Hava Kuvvetleri Komutanlığı
Jandarma Genel Komutanlığı

Arkeoloji/Araştırma Enstitüleri

Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Alman Arkeoloji Enstitüsü, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Hollanda Arkeoloji Enstitüsü, İngiliz Arkeoloji Enstitüsü, İsveç Araştırma Enstitüsü, İtalyan Kültür Merkezi, Türk-Amerikan İlmî Araştırmalar Derneği

Basın Kuruluşları

Açık Radyo, Akşam, Aktüel, AA, ATV, CNN Türk, Cumhuriyet, Cumhuriyet Bilim Teknik, DHA, Dünya Gazetesi, Hürriyet, İHA, Kanal 7, Kanal D, Le Figaro, Le Monde, Milliyet, NTV, Posta, Radikal, Sabah, Star, Türkiye, TRT, TGRT, Tempo, The New York Times, The Wall Street Journal, Turkish Daily News, TV 8, Yeni Binyıl, Washington Post

Bölge Valilikleri

Aksaray, Ankara, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Nevşehir, Niğde, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Konya, Yozgat valilikleri

Bölge Belediyeleri

Aksaray, Ankara, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Nevşehir, Niğde, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Konya, Yozgat belediye başkanlıkları

Bölge Koruma Kurulları

Bölge Müzeleri

Aksaray, Ankara, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Nevşehir, Niğde, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Konya, Yozgat müze müdürlükleri

Sivil Toplum Kuruluşları

Arkeoloji ve Arkeologlar Derneği, Çekül, Doğal Hayatı Koruma Derneği, İnsan Yerleşimleri Derneği, İ.Ü. Arkeoloji Kulübü, Mimarlar Odası, Müzeciler Derneği, ODTÜ ART, Sivil İletişim Ağı, TAÇ Vakfı, Tarih Vakfı, TEMA, TÜSTAV

TAY Projesi Destekçileri

National Geographic Society, Ege Yayınları, İstanbul Teknik Üniversitesi - Avrasya Yerbilimleri Enstitüsü, SKY Bilişim Multimedia ve Mediatools
Bilkom/Apple Computer, BP Petrolleri A.Ş., Doğu Otomotiv Sanayi ve Tic. A.Ş., Fuji Film, GAP İdaresi, Graphis Matbaacılık, İstanbul Üniversitesi - Araştırma Fonu, Koç Allianz Sigorta A.Ş., K.V.K., Linosport, Refo Color San. ve Tic. A.Ş...

Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Komisyonu, CNRS, ICOMOS ve Türkiye Milli Komitesi, ICCROM, NGS, UNESCO ve Türkiye Milli Komitesi, World Bank and World Bank Turkey Branch, World Heritage Committee International Council of Museums, World Archaeological Congress, United Nations Development Programme, International Council on Monuments and Sites, International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property

Üniversiteler

9 Eylül Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Ankara Üniversitesi DTCF Fakültesi, Atatürk Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Chicago Üniversitesi-Doğu Bilimleri Enstitüsü, Cornell University, Çanakkale Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Freie Universität Berlin, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, ODTÜ, Selçuk Üniversitesi, Trakya Üniversitesi Rektörlükleri, Universität Heidelberg, Universität Karlsruhe-Institut für Baugeschichte, Università di Roma "La Sapienza", University of Melbourne, Université de Liège, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüzüncüyıl Üniversitesi ve ilgili birimleri

Diğer ilgili kişiler ve kurumlar

Restorasyon-Konservasyon Merkez Laboratuvarı, TÜBA, TÜBİTAK, YÖK

TAY PROJESİ'Nİ DESTEKLEYENLER



National Geographic Society



Ege Yayınları

En içten teşekkürlerimizle...

Doğuş Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'ye - TAYEx sırasında kullandığımız aracın motor sorunlarının giderilmesi nedeniyle...

İÜ - Araştırma Fonu'na - TAY Projesi'ne, 1998-00 yılları arasında verdiği destek için...

GAP İdaresi'ne - TAYEx Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne katkılarından dolayı...

İTÜ Avrasya Yerbilimleri Enstitüsü'ne - TAY internet sitesinin 1998'den bugüne kadarki yayını için...

BP Petrolleri A.Ş.'ye - 2000-01 yılları TAYEx arazi çalışmalarımızda yakıtımızı karşıladığı için...

BİLKOM A.Ş.'ye - 1998 yılında sağladığı, internet sunucusu olarak kullandığımız Power Macintosh 8500 için...

SKY Bilişim - Multimedia ve Media Tools'a - TAYEx süresince çektiğimiz filmleri sayısal ortama aktardığı için...

Graphis Matbaacılık'a - İhtiyacımız olan çeşitli baskı işlerimize verdiği destekten dolayı...

REFO Color San. ve Tic. A.Ş.'ye - TAYEx 2001 yılı fotoğraflarının laboratuvar çalışmaları için...

Linospot'a - TAYEx 2000 yılında arazide kullandığımız giysileri sağladığı için...

Fuji Film'e - TAYEx 2000 çalışmalarında kullandığımız filmler nedeniyle...

Koç Allianz Sigorta A.Ş.'ye - Arazi kullandığımız araçların sigorta primlerinde uyguladıkları indirim için...

K.V.K.'ya - Araziden mobil internet bağlantı cihazını sağladığı için...

TAYEX'E KATKIDA BULUNANLAR

TAYEX İç Anadolu Keşif Gezisi öncesinde, sırasında ve sonrasında projeye ve arazi ekiplerimize destek olan tüm kişi ve kuruluşlara en içten teşekkürlerimizi sunarız (TAYEX İç Anadolu kronolojik sırasına göre):

İÇ ANADOLU

Sn. Raif Ziya
Sn. Haluk Gürgen
Sn. Ali Türkcan
Sn. Halil Demirdelen
Sn. Muammer Aksoy
Sn. Hulusi Tarhan
Sn. Mustafa Körpe
Sn. Gülsen Doğan
Sn. Nusret Acar
Sn. Recep Doğan
Sn. İsmet Ediz
Sn. Önder İpek
Sn. Banu Çilingir
Sn. Ali Çakar
Sn. Ünsal Turgut
Sn. Hamdi Biçer
Sn. Sema Aslan
Sn. Celal Kırca
Sn. Oğuz Kaya
Sn. Fuat Altıok
Sn. Murat Demirbilek
Sn. Adnan Güçlü
Sn. Tahsin Köşker
Sn. Mübaat Güneyli
Sn. Faruk Tosun
Sn. Murat Deveci
Sn. Yücel Kiper
Sn. Yusuf Gür
Sn. Erol Faydalı
Sn. Nadi Erkekli
Sn. Sabahattin Çoban
Sn. Kamil Bülbülökuyucu
Sn. Musa Ceyhan
Sn. Şerafettin Serim
Sn. Sait Aşgın
Sn. Mehmet Doğan
Sn. Sunay Türker
Sn. Saygun Sirkeci
Sn. Erol Osman Ersavaş
Sn. İlker Öztürk
Sn. Hasan Taşdelen
Sn. Hasan Bahar
Sn. Veysel Güleş
Sn. Fırat Öztürk
Sn. Gürbüz Karakuş
Sn. Ferda İleri
Sn. Ayhan Alp
Sn. Shahina Farid
Sn. Lütü Akçeken

TAÇ Plast
Anadolu Üniversitesi Rektör Yrd.
Anadolu Üniversitesi Arkeoloji Bl. Öğr. Gör.
Anadolu Medeniyetleri Müzesi
Polatlı Kaymakamı
Polatlı İlçe Milli Eğitim Md.
Polatlı Endüstri Meslek Lisesi Md.
Atatürk Kültür Merkezi Alan Md.
Çankırı İl Kültür Şb. Md.
Bayat Belediyesi Yazı İşleri Md.
Çorum Müzesi Md.
Çorum Müzesi
Çorum Müzesi
Uğurludağ İlçe Tarım Md.
OPET Boğazlıyan Bayii
Kayseri Arkeoloji Müzesi Md.
Erciyes Üniversitesi Genel Sekreteri
Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fak. Dekanı
Paris Motel&Camping
Hacıbektaş Fuat Baba Pansiyon
Hacıbektaş Müzesi
Kırşehir Müzesi Md.
Kırşehir Tarım İl Md. İdari Mali Şefliği
Ortaköy Kaymakamlığı Yazı İşleri Md.
Tuz İşletmeleri İdare Md.
Tuz İşletmeleri
Aksaray Müzesi Md.
Aksaray Ağaçlı Turistik Tesisleri Md.
Niğde Müzesi Md.
Niğde TEDAŞ Elektrik Dağıtım Müessesesi Md.
Ulukışla Orman Koruma Md. Şefi
Karapınar Belediye Bşk.
Karapınar Belediyesi Sosyal Hiz. Çev. Koruma Md.
Akçşehir Belediye Bşk.
Karaman Vali Yrd.
Karaman Müzesi Md.
AA Konya Temsilcisi
Karaman Köy Hizmetleri İnş. İsk. Şb. Md.
Karaman Köy Hizmetleri İl Md.
Beyşehir Öğretmen Evi Md.
Beyşehir İlçe Milli Eğitim Md.
Selçuk Üniversitesi Tarih Bölümü
Konya İl Mahalli İdareler Md.
Akören Jandarma Karakol Komutanı
Akşehir Kaymakamı
Sarayönü Kaymakamı
Konya Kültür ve Tabiat Varlıkları Korum Kurulu Md.
Çatalhöyük Alan Yöneticisi
Konya Köy Hizmetleri İl Md.

Ve tüm köylüler, muhtarlar...

TAYEx (TAY Keşif Gezisi / TAY EXPEDITION)

Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi



TAY Projesi tarafından 9 yıldır yürütülen Türkiye arkeolojik yerleşmeleri envanteri¹, 1800'lü yılların başından günümüze kadar Türkiye'de yapılmış yüzey araştırmaları ve kazı çalışmalarından elde edilen verileri kapsamak-

tadır. Envanter çalışmaları sırasında mevcut dağınık bilgilerin derlenmesi ve sorgulanması, farklı sorunları ve gereklilikleri de beraberinde getirmiştir. Arazi çalışmalarını zorunlu kılan bu gereklilikler, 2000 yılında başlayan TAY Keşif Gezisi'nin (TAYEx - *TAY Expedition*) temelini oluşturmaktadır.

TAY Keşif Gezisi:

- Yayını yapılmış olan arkeolojik yerleşmelerle ilgili verilerin doğrulanıp güncellenmesi (arkeolojik yerleşmenin yeri, boyutları, aynı yerleşmenin farklı adlarla bilinmesinin ve zaman içinde değişen adların yarattığı karışıklıkların çözülmesi vd.),
- Yerleşme/buluntu yerlerinin (höyükler, mağaralar, tümülüsler, anıtlar, mezarlık alanları, ören yerleri vd.) coğrafi konumlarının yeni teknolojilerle kesin olarak belirlenmesi, son durumlarının ve tahribat boyutlarının belgelenmesi,
- Görsel bir Türkiye arkeolojik yerleşmeleri arşivi oluşturularak, ilgili müze, eğitim ve araştırma kurumlarının kullanımına sunulması,
- Tüm arkeolojik yerleşmelerin GIS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) temelli katmansal haritalara yerleştirilmesi ve gerek basılı ortamda, gerekse internet ortamında bilim dünyasının ve tüm ilgililerin kullanımına açılması

amaçlarına yöneliktir.

Bir toplumun kültürel değerlerini korumak için atacağı ilk ve en önemli adım nelere, ne kadar sahip olduğu konusunda bilgilenmesidir. Bu bağlamda nelerin korunması gerektiği, ancak nelerin var olduğu, var olanların hangi durumda olduğu, eğer varsa tahribatın boyutları, türleri ve nedenlerinin belgelenmesi ile mümkün olabilir.

¹ Harmankaya- S. - O.Tanıncı

1996 Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri TAY 1, Paleolitik/Epipaleolitik, Ege Yayınları, İstanbul.

Harmankaya, S. - O.Tanıncı-M. Özbaşaran

1997 Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri TAY 2, Neolitik, Ege Yayınları, İstanbul.

Harmankaya, S. - O. Tanıncı- M. Özbaşaran

1998 Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri TAY 3, Kalkolitik, Ege Yayınları, İstanbul.

Harmankaya, S. -B. Erdoğan

2002 Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri TAY 4a-4b, İlk Tunç Çağı, TASK Yayınları, İstanbul.

Bu amaçlardan yola çıkarak, TAY Projesi'nin üç aşamalı olarak planlandığı çalışma sisteminin ilk basamağında arazi çalışmalarını kapsayan TAY Keşif Gezisi yer almaktadır. Arazi çalışmalarının ilk etabında dört yıllık bir takvim çizelgesi içinde, Paleolitik Çağ'dan İlk Tunç Çağı'nın sonuna kadar olan yerleşme/buluntu yerlerinin, bölgelere göre taranması programlanmıştır. 2000 yılı içerisinde Marmara ve Ege bölgelerinde ilki gerçekleştirilen arazi çalışmalarını, 2001 yılında Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu, son olarak da 2002 yılında İç Anadolu bölgesinde yapılan tarama çalışmaları izlemiştir. TAY Keşif Gezisi'nin ilk etabı, 2003 yılında Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde yürütülecek olan araştırmayla tamamlanacaktır.

Haziran-Temmuz 2000 Marmara (Tamamlandı)	Eylül-Ekim 2000 Ege (Tamamlandı)
Haziran-Ağustos 2001 Akdeniz (Tamamlandı)	Eylül-Ekim 2001 Güneydoğu Anadolu (Tamamlandı)
Haziran-Ekim 2002 İç Anadolu (Tamamlandı)	
Haziran-Temmuz 2003 Karadeniz	Eylül-Ekim 2003 Doğu Anadolu

Çalışma sistemin ikinci basamağı, arazi çalışmalarında toplanan verilerin TAY veri havuzunun güncellenmesinde kullanılmasıdır. Dönemsel çalışmaların yer aldığı ara raporlar ve final raporuyla basılı ortamda ve internet erişimiyle, arazi çalışmalarının sonuçlarının kamuoyuna ve tüm ilgililere ulaştırılması gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra yerel müzelere, yetkili oldukları bölgedeki çalışma sonuçlarının iletilmesi ve müzeler ile iletişim içerisinde tescil çalışmalarının hızlandırılması için proje arşivindeki mevcut tanımsal ve görsel verilerin gerektiğinde/istendiğinde müze yetkililerine aktarılması bu aşama için öncelikler arasında yer almaktadır.

Üçüncü aşama ise, bölgesel envanter çalışmaları ve bilimsel araştırmalar için kaynak yaratmayı ve bölge envanterleri için lojistik destekle birlikte, yoğun, sistematik araştırmaların gerçekleştirilmesine zemin hazırlamayı amaçlamaktadır.

TAYEx 2002 YILI ÇALIŞMALARI



TAY Keşif Gezisi çalışmaları, iki aşamadan oluşmaktadır:

Birinci aşama, TAY verilerine dayanarak yürütülen arazi ön hazırlık çalışmalarıdır:

- Yerleşme/buluntu yerlerinin kaynakça taraması ile verilerin güncellenmesi, ek bilgi donanımının sağlanması ve
- Yerleşme/buluntu yerlerinin haritalar üzerine konumlandırılarak rota/kamp yerleri tespiti çalışmalarını yapılması.

İkinci aşama ise arazi çalışmalarıdır. Arazide uygulanan yöntem:

- Her buluntu/yerleşme yerinin Küresel Konumlandırma Sistemi (GPS) yardımıyla kesin koordinatlarının saptanması,
- Görsel belgeleme ve arşiv oluşturmak için analog/sayısal fotoğraf ve film çekimi,
- Yerleşme/buluntu yerlerine ulaşmayı sağlayacak ayrıntılı tanımların oluşturulması,
- Tespit edilmiş olan her yerleşme/buluntu yerindeki tahribat boyutları ve türünün tanımsal, görsel olarak belgelenmesi,
- Bu belgeleme sonucunda yetkilileri ve kamuoyunu bilgilendirmek için her yıl bir "İzleme Raporu" hazırlanması,
- Eldeki mevcut verilerle, yerleşmelerin son durumlarının karşılaştırılarak, bilgilerin güncellenmesi,
- Arkeoloji, kültür emanetleri ve koruma konularında bilinçlendirmeye ve ilköğretim seviyesinde eğitime yönelik gazete, broşür gibi yayınların okullara, muhtarlıklara dağıtılması olarak özetlenebilir.

2002 yılı TAY Keşif Gezisi, yaklaşık altı ay süren ön çalışmanın ardından, Haziran-Ekim ayları arasında İç Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştirilmiştir.

2002 yılı arazi çalışmaları sırasında karşılaşılan arkeolojik yerleşmelerdeki tahribat, ne yazık ki en az önceki senelerin (Marmara, Ege, Akdeniz Güneydoğu Anadolu bölgeleri) sonuçları kadar ciddi boyutlardadır. Kültür emanetlerinin önemli bir parçasını oluşturan arkeolojik yerleşmelerde saptanan bu durumun, -sadece Paleolitik Çağ'dan İlk Tunç Çağı'nın sonuna kadar olan buluntu/yerleşim yerlerinin incelendiği düşünüldüğünde- kültürel birikimimizin ilk aşamalarını nasıl ortadan kaldırdığını göstermesi açısından önemlidir.

Diğer bölgelerde olduğu gibi İç Anadolu Bölgesi'nde de tarımsal faaliyetlerin, yoğun ve sürekli tahribata yol açan nedenler arasında ilk sırada yer aldığı gözlemlenmiştir. Tarım alanlarını genişletmek, tesviye ve teraslama yapmak, sulama kanalı açmak vb. sistemler oluşturmak gibi kimi zaman yöre halkı tarafından haklı görülen bu tahribat, aslında bilgisizliğin ve bilinçsizliğin sonuçlarıdır. Aynı şekilde kentleşme sürecinde ranta dönüşmüş aceleci ve yoğun yapılanmalar, sonuçları bakımından ağır, yok edici tahribata neden olmaktadır.

Yapılaşmanın getirdiği yan usurlar, yol yapımı, alt yapı çalışmaları gibi etkenler tahribatı hızlandırmakta ve boyutlarını artırmaktadır. Bilinçsizce yok edilen, yerine konulamaz bu kültür emanetleri, ekonomik gelişmelerin yarattığı etkiler karşısında duramamaktadır. Bununla birlikte İç Anadolu Bölgesi'nde, kaçak kazıların ve defineciliğin yarattığı tahribatın, oldukça yoğun olduğu göze çarpmıştır. Üç yıldır sürdürülen arazi çalışmaları sırasında tescilli arkeolojik yerleşmelerin dahi tahribata maruz kaldığı gözlemlenmiştir. Tescilli ya da tescilsiz, yerleşmelerin yapılaşmaya açılması, binlerce yıllık kültür birikiminin yok edilmesine yol açmaktadır. Tarımsal ve yapılaşma faaliyetleri ile kaçak kazıların tescil sonrası da devam etmesi, bazı durumlarda ise daha yoğun olarak süregelmesi, yerleşmelerin sürekli gözlem altında tutulmasını bir zorunluluk haline getirmektedir. Bu ise kanımızca ancak o yöre halkının bilinçlenmesi, söz konusu kültür varlıklarını benimsemesi ve korumaya yönelik katkılarıyla gerçekleşebilecektir. Nitekim, Çorum İli, Alaca İlçesi'nde yer alan ve 1947'de başlayan kazıların ardından yarım yüzyıldan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, Büyük Güllücek'te doğal tahribat dışında en ufak bir tahribat izine rastlanmamış olması; kazılar sırasında yöre halkının bilfiil hafirler ile birlikte çalışması ve bunun sonucunda höyüğü ve buluntuları kendi kültürlerinin bir parçası olarak görüp korumaları ve bu anlayışı yeni kuşaklara aktarmalarına bağlı olmalıdır.

SONUÇ

İç Anadolu Bölgesi'nde saptadığımız tahribat durumunun genel bir değerlendirilmesinin yapıldığı ve tamamen yok edilmiş ya da yok edilmek üzere olan buluntu/yerleşim yerlerinin son durumlarının seçilmiş örneklerle sunulduğu bu rapor; bölgede acil önlem alınmasının gerekliliğini ortaya koyan bir ara rapor niteliğindedir. Söz konusu yerleşmelerle ilgili daha ayrıntılı bilgi, TAY veri tabanlarında güncellenerek, dört yıllık bir zaman dilimini kapsayan birinci etabın sonunda yayınlanacak olan final raporunda yerini alacaktır.

2002 yılı arazi çalışmaları, önceki yıllara ait raporlarda da altını çizdiğimiz bazı gerçeklerin üzerinde ısrarla durmamızı gerektirmektedir. Araştırmalarımızda ayrıntılarıyla belgelenen tahribatın varlığı nokta, yine önceki raporlarda sunduğumuz önlemlere yönelik önerileri tekrarlamakla birlikte kültür varlıklarının korunmasına yönelik yeni öneriler sunmamıza da yol açmıştır.

- Korumacılık anlayışı bazı çevrelerce, birtakım nedenlerle ön plana çıkartılmış olan birkaç anıt ve ören yerinin kurtarılması olarak yansıtılmakta ve dolayısıyla kamuoyunda da böyle kabul görmektedir. Oysa höyük, mağara gibi tarihöncesi çağlara ait ören yerleri, görsellikleri ve günümüz anlayışı içinde turizm getirileri olmasa da, en az toprak üstü ve daha geç dönem kalıntıları kadar kültürel öneme sahiptir. Ayrıca yaptığımız araştırmalar sırasında, kültür varlıklarının bulunduğu yörelerdeki halkın, arkeolojik yerleşmelerin oluşumu konusunda edindiği yanlış bilgilerin de (höyüğün tümülüs ile karıştırılması ya da "yığma toprak" zannedilmesi, henüz madenin kullanılmadığı çağlara ait yerleşmelerde define aranması vd.) tahribatta son derece etkin olduğu gözlemlenmiştir.

Höyük, mağara, buluntu alanları gibi arkeolojik yerleşimlerin nasıl oluştukları konusunda kamuoyu ve konuyla doğrudan ilgisi bulunmayan, ancak tahribata neden olan resmi kuruluşlar bilgilendirilmeli, bir daha ele geçemeyecek bu emanetlerin tahribatı engellenmelidir. Bu konuda medyanın da desteğiyle, yöre halkını kapsayıcı biçimde ve bilgi paylaşımı esası korunarak düzenlenecek kampanyalar ile geniş kitlelere ulaşılarak, köy ve kasabalarda yaşayan insanların, bu emanetlere karşı daha bilinçli davranması sağlanmalıdır.

- Araştırmalarımız sırasında, bilinen ve görülür büyüklükte kimi höyüklerin tescilli olmadığı tespit edilmiştir.

Müzeler ve ilgili kurumlar tarafından henüz tescili yapılmayan yerleşme/buluntu yerlerinin tescil edilmesi konusunda, araştırma yaptığımız bölgelerdeki müzelerle yazışmalarımız sürmektedir. TAY Projesi tarafından belgelenmiş yerleşmelerin listeleri söz konusu müzelere gönderilmiş, müzelerden de bu yerleşmelerin tescilli olup olmadığına dair bilgiler (doğal sit alanları da dahil olmak üzere) elimize ulaşmaya başlamıştır. Projemizin başlattığı bu iletişim çalışması, bir yandan müzelerin elinde araştırdığımız yerleşmelere dair ayrıntılı bilgilerin bulunması, diğer yandan da tescil işlemlerinin hızlandırılarak yaygınlaştırılması amacıyla müzelere gerekli veri desteği sunmaya yöneliktir.

- Tescil edilmiş kimi yerleşmeler de, korumaya yönelik hiçbir önlem alınmayışından dolayı tahribata açık duruma gelmiştir. Bununla birlikte kimi örnekler dışında kazısı yapılmış yerleşmeler için de aynı durum söz konusudur; kazılmış bir yerleşmenin koruma altına alınmaması çoğu kez defineci tahribatına zemin hazırlamaktadır. Bir diğer konu da, tescili yapılmış bazı arkeolojik yerleşmelerin tescil derecelerinin düşürülmesi ve yapılaşmanın önünün açılmasıdır.

Hiçbir koşulda tescillenmiş arkeolojik yerleşmelerin tescil dereceleri düşürülmemelidir. Bir yerleşmenin tescilinin yapılması, o yerleşmenin koruma altına alındığı anlamına gelmemekte, diğer yandan her yerleşmenin de fiziki olarak korunması mümkün olamamaktadır. Bu açıdan, koruma konusunda yöre halkını bilinçlendirme amacıyla, yerleşmelerin bulunduğu noktalara tanıtıcı levhalar konması, ayrıca arkeolojik alanların belirli aralıklarla yetkili kurumlarca denetlenmesi tahribatın engellenmesi açısından alınacak önlemler olarak düşünülebilir.

- TAY Projesi tarafından hazırlanan, tarihi ve kültürel değerler ile doğal çevreye sahip çıkılmasını, korunmasını özendirici, öğretici bir dille anlatan duvar gazetesinin dağıtımı, TAY Keşif Gezileri sırasında üç yıl boyunca sürmüş, bu girişim yerel halkın -özellikle çocukların ve gençlerin- ilgisiyle karşılanmıştır.

Benzer çalışmalar, arkeolojik yerleşme alanları ve kültür varlıkları konularında etkin ve yetkin konumlarda olduğu bilinen yerel yönetimler tarafından da gerçekleştirilmelidir. Bu konuda müzelerle işbirliği içinde, çeşitli eğitim teknikleri kullanılarak süreli etkinlikler düzenlenmelidir. Bu etkinliklerle yöre halkı, içinde yaşadığı bölgenin tarihi konusunda bilgilendirilmelidir.

- Resmi kurumlar çoğunlukla, kültürel kimliğin oluşum aşamaları konusunda toplumun bilgilenmesini sağlamak yerine, genelde ekonomik kalkınmaya yönelik politikaları hedeflemekte ve uygulamaktadır. Bu bağlamda da tarihi değerlerimiz, yalnızca turizm getirileri düşünüldüğünde gündeme gelmekte ve önemsenmektedir. Eğitim kurumları tarafından da kültürel emanetleri benimseme, koruma konusunda topluma aktarılan bilgi sınırlı kalmakta ya da devletin uyguladığı kültür politikaları paralelinde şekillendiği için amacına ulaşamamaktadır.

Bu nedenle, toplumun kültür varlıkları konusunda bilinçlenmesini sağlamak; tarihi değerlere yalnızca ekonomik beklentilerle sahip çıkılmasının yanlışlığını anlatmak gerekliliği, sivil toplum örgütlerinin —bağımsızlıklarının korunarak— desteklenmesini zorunlu kılmaktadır. Kültürel emanetlerin benimsenerek korunmasını beraberinde getirecek bu bilincin toplum genelinde yaygınlaşması, ancak böylesi dinamik yapılanmalarla mümkün olacaktır.

- Ülkemizde kültürel emanetlerin korunmasına ilişkin; kültür, yerel yönetimler, bayındırlık, köy hizmetleri ve tarımla ilgili devlet birimleri arasında, neredeyse hiçbir koordinasyon mevcut değildir.

Yol, baraj, su kanalı, tesis vs. yapımının planlanma aşamasında bölgede araştırma yapmış arkeologlarla işbirliği yapılması, gerek TAY Projesi'nin internet üzerindeki veri tabanlarından, gerekse diğer araştırmacıların yayınlarından yararlanılması ve kültür varlıklarının kaybına yol açacak projelerin yeniden gözden geçirilmesi zorunludur.

- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 50. maddesi uyarınca define aramak isteyenlere, SİT alanları dışında olması koşulu ve ilgili bakanlıklardan temsilci bulundurma zorunluluğuyla define arama ruhsatı verilmektedir. Defineci şeklinde anılan, define arayan insan tipinin özel bir profil arzettiği bu kişilerin, özünde geçmişe duyulan merak, köklerini araştırma, arkeoloji, tarih aşkından ziyade, bulmayı umduğu definenin hayaliyle yaşadığı, kolay para peşinde olduğu bir gerçektir. Define arama çalışmalarının temsilci gözetiminde yapılması zorunlu kılınsa da bilimsellikle bağdaşmayan bu kazıların yarattığı/yaratacağı tahribata yasal zemin hazırlanmaktadır. Bu yasayla tanımlı hale gelen definecilik kavramı yaygınlaşarak önüne geçilemez bir soruna dönüşmektedir. Toplumdaki tüm sorunların birbiriyle ilişkili olduğu düşünülecek olursa, kanımızca kaçakçılık zihniyetini beraberinde getiren definecilik olgusu, kültürel bilincin yerleşemediği, geçmişleri kayıp insan profilleri yaratacağından, toplumun sağlıklı bir geleceğe ulaşması yönünde önemli bir engeldir.

Bunun içindir ki, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yer alan 50. maddenin külliyen ortadan kaldırılması, hiçbir definecilik faaliyetine ruhsat verilmemesi, bu kanunla korunmaya çalışılan değerlerin bir başka açıdan tahribatını büyük ölçüde önleyecek, tahribatın yasal bir boyut kazanmasını da engelleyecektir.

- 2002 arazi çalışmaları sırasında, Jandarma Genel Komutanlığı'nın korumacı bir anlayışla, Eskişehir il sınırları içinde bulunan arkeolojik yerleşmeleri fotoğraflarla belgelediğine tanık olunmuştur.

Bu çalışma, projemiz tarafından, kültürel emanetlere sahip çıkıldığını göstermesi açısından önemli bir adım olarak görülmektedir. Buna benzer çalışmaların başka merkezlerde de uygulanması ve yaygınlaştırılması, TAY Projesi tarafından bir öneri olarak sunulmaktadır.

- Kültürel değerlerimiz “miras” kavramı içerisinde değerlendirilmekte, ülkemizin bu değerler konusundaki ayrıcalıklı durumunun farkına varılmamakta ve kültürel varlıklarımız toplumumuzun birçok kesimi tarafından benimsenmemektedir.

Bu konudaki sorunlardan bir tanesinin de “miras” kavramından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Medeni Kanun'un üçüncü kitabında yer alan “Miras ve Mirasçıların Hakları” ile ilgili düzenlemeler, 495. madde ile 682. madde arasında gösterilmiştir. Bu maddelere göre mirasın tanımı, ölen bir kişinin geride bıraktığı “mal”lardır. Ölüm halinde ölenin malları doğal olarak mirasçılara geçer. Mirasçı ise kendisine geçen mallarla ilgili tasarruf hakkına sahiptir. Yani bunları satabilir, yıkabilir, yıkip yeniden yapabilir, hibe edebilir vs.

Halk arasında, toprak altından çıkan veya toprak üstünde bulunan eski uygarlıklara ait kalıntıların ‘kültür mirası’ olarak tanımlanması, halk üzerinde “bunlar bana miras, istediğimi yaparım” fikrini büyütmede ve gelecekteki nesillere korunarak aktarılması gereken kültür ve tabiat varlıklarının yok olmasını beslemektedir. Günümüz insanının düşünmeden kelimeyi benimsemesi de bu varlıkları, şahsına ait, üzerinde tasarruf yetkisinin sonsuz olduğu bir “mal” haline getirmektedir. “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu”nda belirtildiği gibi tarihi eserlerin, kültür ve tabiat varlıkları şeklinde anılması gerekmektedir. Eğer ki bunlar, atalardan kalan “miras” olarak benimsenecekse “emanet” sözcüğünün kullanılması daha uygun düşmektedir. Bunun için de bu varlıkların, gelecek nesillere korunarak aktarılması gerektiği anlatılmalı ve bu bilincin halk üzerinde yerleştirilmesi sağlanmalıdır.

TAY Keşif Gezisi’nin gözlemlediği ve belgelediği kültür varlıkları tahribatının birincil nedeni bilinçsizliktir; dolayısıyla bu sorunun çözülmesi eğitsel bir zorunluluk olarak kavranmalı ve yeni üretilecek politikalarla ivedilikle halkın bilgilendirilmesi yoluna gidilmelidir.

TAY Projesi, bu eğitsel zorunluluğu, bugün sahip olduğumuz kültürel değerleri bilmek, bunları belgeleyerek, korunmaları konusunda toplumun tüm kesimlerini harekete geçirmek zorunluluğuyla birlikte algılamaktadır. Çünkü, bugünü yorumlamanın ve geleceği kurmanın yolunun, geçmişi çözümlemekten geçtiği tartışılmaz bir gerçektir. Bu bağlamda, ancak geçmişini bilen ve bu zengin kültürel birikime sahip çıkanlar geleceklerini yaratabilecektir.

SON SÖZ

Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri - TAY Projesi’nin İç Anadolu Bölgesi’ndeki araştırmalarında, tahribatın çeşitliliğinin diğer bölgelerden farklı olmadığı anlaşılmıştır. Bölgeye hakim olan tarımsal tahribatın yanısıra, İç Anadolu’da definecilik ve yapılaşmanın yarattığı tahribatın da oldukça ön plana çıktığı gözlemlenmiştir.

İç Anadolu Bölgesi’nde de, kültürel varlıklara, arkeolojik kalıntılara yönelik tahribatın, belirli bir bölgeye ya da yapılaşma türüne özgü değil, **yoğun, yaygın ve sürekli** olduğu gerçeğiyle bir kez daha karşılaşmıştır. “**Miras Değil Emanet!**” olarak kavranması gerektiğine inandığımız, yerine konamayacak bu değerler için, daha fazla kayıp vermemek adına **acil önlemler geliştirilmeli ve alınmalıdır.**



İÇ ANADOLU

BÖLGEYLE İLGİLİ GENEL SONUÇLAR:

Araştırma süresi:	90 gün (Haziran - Ekim 2002)
Toplam katedilen yol:	20027 km
Araştırılan iller:	Aksaray, Ankara, Çankırı, Çorum, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Yozgat
Kaydedilen görsel malzeme:	2111 adet analog fotoğraf 5026 adet (2802 Mb) dijital fotoğraf 60 saatlik film

BÖLGEYLE İLGİLİ ARKEOLOJİK SONUÇLAR:

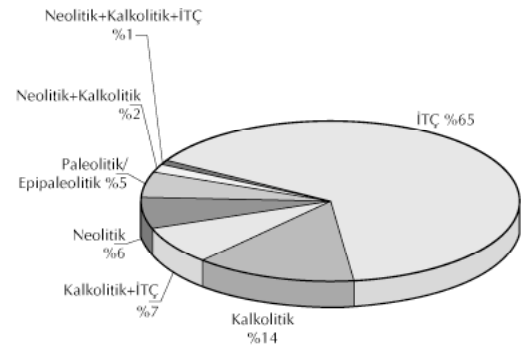
Araştırılan dönem:	Paleolitik/Epipaleolitik, Neolitik, Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı
--------------------	---

Hedeflenen yerleşme sayısı:

627

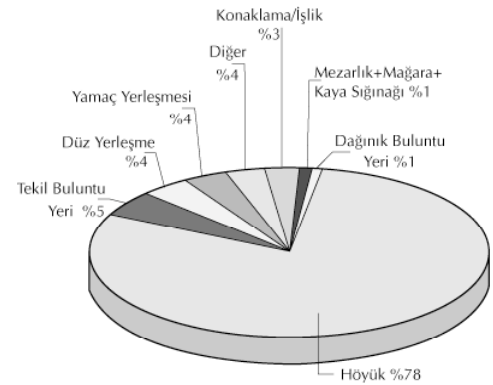
Hedeflenen yerleşmelerin **çağlara** göre dağılımı:

31 Paleolitik/Epipaleolitik
40 Neolitik
88 Kalkolitik
405 İTÇ
11 Neolitik + Kalkolitik
47 Kalkolitik + İTÇ
5 Neolitik + Kalkolitik + İTÇ
24 Diğer



Hedeflenen yerleşmelerin **türlere** göre dağılımı:

498 Höyük
31 Tekil Buluntu Yeri
25 Düz Yerleşme
22 Yamaç Yerleşmesi
16 Konaklama/İşlik Yeri
6 Dağınık Buluntu Yeri
4 Mezarlık Alanı
2 Kaya Sığınağı
1 Mağara
22 Diğer



Gidilemeyen yerleşme sayısı:

64 (Askeri bölge içinde kalan; araştırmacılarca adından başka bilgi verilmeyen; tahrip edilmiş ya da yok olmuş yerleşmeler)

Bulunamayan yerleşme sayısı:

48 (Araştırmacılarca yer tarifi yetersiz olanlar; tarım faaliyetleriyle tümüyle yok edilmiş olanlar; çağdaş yapılaşma altında kalmış olanlar)

Araştırılan yerleşme sayısı:

515

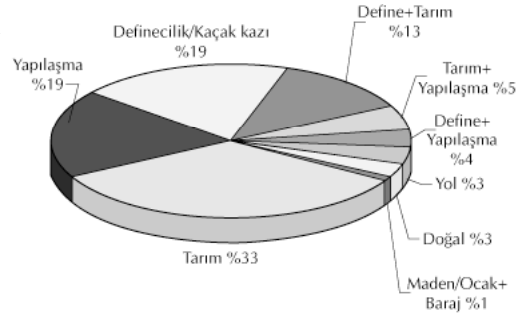
BÖLGEYLE İLGİLİ TAHRİBAT SONUÇLARI:

Tahribatın belgelendiği yerleşmeler:

439

Araştırılan yerleşmelerin tahribat türüne göre dağılımı¹:

149 Tarım
83 Yapılaşma
83 Definecilik/kaçak kazı
55 Define+Tarım
22 Tarım+Yapılaşma
17 Define+Yapılaşma
15 Yol
12 Doğal
2 Maden/Ocak
1 Baraj



Yörelere göre tahribat türü:

İç Anadolu Bölgesi'nde tahribatın yoğunluğunu tarımsal faaliyetler oluşturmaktadır. Özellikle İç Anadolu'nun güney kesiminde (Konya, Karaman) tarla genişletme çalışmaları yerleşmelere büyük zararlar vermektedir. Bunun yanı sıra çağdaş yerleşmelerin höyüklerin üzerine, eteklerine kurulması ve köy evlerinin yapımı, onarımı için höyük topraklarının alınarak kullanılması yapılaşmanın yol açtığı tahribatın gittikçe büyüyen boyutlarını göstermektedir. Özellikle su deposu, yüksek gerilim hattı gibi unsurların konumlandırılmasında

¹ Tahribat türlerinin açıklamaları:

Tarım : Her türlü tarımsal faaliyet (ekim, tesviye, toprak çekme, teraslama, sulama kanalı vd.)

Yapılaşma : Ev, otel, benzinlik, tatil sitesi, park, baraj, fabrika, elektrik direği, doğalgaz hattı, antik yerleşme, çağdaş mezarlık vd.

Kaçak kazılar : Definecilik

Maden/Ocak : Taş, kireç, kum ocağı vd.

Yol : Anayollar, tali yollar, köy yolları, köprü vd.

Doğal : Deprem, yangın, erozyon, toprak çöküntüsü, dere, nehir taşması vd.

Diğer : Antik yapı vd.

arkeolojik yerleşmelerin seçilmesi kültür varlıklarına verilen geri dönüşü olmayan zararın daha da artmasına yol açmaktadır. Ankara, Aksaray, Niğde, Konya gibi iller ve civarlarındaki çarpık yapılaşma bölgede dikkate alınması gereken tahribat türlerindendir.

İç Anadolu Bölgesi'nde arkeolojik tahribatın yoğunluğunu, tarımsal faaliyetlerin yol açtığı tahribat türü oluşturmaktadır. Özellikle bölgenin güney kesiminde (Konya, Karaman) tarla genişletme çalışmaları arkeolojik yerleşmelere büyük zarar vermektedir. Bunun yanı sıra çağdaş yerleşmelerin höyüklerin üzerine, eteklerine kurulması ve köy evlerinin yapımı, onarımı için höyük topraklarının alınarak kullanılması, yapılaşmanın yol açtığı tahribatın gün geçtikçe büyüyen boyutlarını göstermektedir. Özellikle su deposu, yüksek gerilim hattı gibi unsurların konumlandırılmasında arkeolojik yerleşmelerin seçilmesi kültür varlıklarına verilen geri dönüşü olmayan zararın daha da artmasına yol açmaktadır. Ankara, Aksaray, Niğde, Konya gibi iller ve civarlarındaki çarpık yapılaşmanın yol açtığı tahribat, bölgede dikkate alınması gereken en önemli unsurlardan biridir.

İç Anadolu Bölgesi'nde -özellikle Eskişehir ve civarında-, diğer bölgelere oranla çok daha yoğun rastlanan definecilik ve kaçak kazılar arkeolojik yerleşmelerdeki tabakaların bir daha bilimsel çalışma yapılamayacak düzeyde yok olmasına yol açmaktadır. Bölge halkı tarafından, bir tutkuyu belirten ve "hastalık" olarak adlandırılan bu eylemler, özellikle kimsenin tarlalara uğramadığı, ürünün kaldırıldığı zamanlarda gerçekleştirilmektedir. Jandarma birliklerinin, Eskişehir il sınırları içerisindeki arkeolojik yerleşmelerin fotoğraflarını çekerek bir belge arşivi oluşturma çalışması ise umarız bu varlıkların korunmasında önemli çabalardan biri olacaktır.

TAYEx 2002 sırasındaki gözlemler ışığında acil önlem alınması gereken yerleşmeler:
137 adet

(Siyah olarak gösterilenler tümüyle tahrip edilmiş, yok olmuş ya da el değmemiş arkeolojik dolgusu kalmamış yerleşmeler)

Yerleşme	Çağ	Tür	İl	İlçe/Bucak	Köy/Belde/Mahalle
Tosun Höyük	İTÇ	Höyük	Aksaray	Eskil	Tosun
Nenezi Dağ	Neolitik	Konaklama/İşlik Yeri	Aksaray	Merkez	Bekarlar
Türbe II	İTÇ	Höyük	Aksaray	Merkez	Merkez
Barcın	İTÇ	Höyük	Ankara	Ayaş	Oltan
Çakmaklı	Kalkolitik	Höyük	Ankara	Bala	Beynam
Büyük Höyük (Ankara)	Kalkolitik	Höyük	Ankara	Evren	Solakuşağı
Bayram Höyüğü	İTÇ	Höyük	Ankara	Haymana	Oyaca
Zelihan	İTÇ	Höyük	Ankara	Haymana	Yenice
Bitik Höyük	İTÇ	Höyük	Ankara	Kazan	Bitik
Karayavşan	İTÇ	Höyük	Ankara	Polatlı	Karayavşan
Polatlı	İTÇ	Höyük	Ankara	Polatlı	Merkez
Sincan	Kalkolitik	Höyük	Ankara	Sincan	Merkez
Küçük Höyük ve Mezarlığı	İTÇ	Höyük	Bilecik	Bozhöyük	Merkez
Yukarı Maltepe Höyük	İTÇ	Höyük	Çorum	İskilip	Veletler
Çataltepe (Çorum)	İTÇ	Tepe Üstü Yerleşme	Çorum	Uğurludağ	Üçdam
Tuğlu Höyük	İTÇ	Höyük	Çorum	Uğurludağ	Tuğlu
Tuzla Höyük	İTÇ	Höyük	Çorum	Uğurludağ	Eskiçeltel
Ali Dede/Yeni Yol	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Merkez
Köprübaşı Höyüğü	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Merkez
Küçük Kızlar Höyük	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Merkez
Malüyük	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Bozan
Sarıkavak (Eskişehir)	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Sarıkavak
Yeşildon	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Alpu	Yeşildon
Çayır Höyük	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Çifteler	Hayriye
Külahlı	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Eskişehir	Mahmudiye	İsmetpaşa
Kalkanlı	Neolitik, Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Eskişehir	Merkez	Kalkanlı
Orman Fidanlığı	Kalkolitik	Düz Yerleşme	Eskişehir	Merkez	Merkez
Yukarı Söğütönü I	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Merkez	Yukarı Söğütönü
Alpanoz (Eskişehir)	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Sarayören	Alpanoz
Akin Höyük	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Seyitgazi	Akin
Çaykoz	İTÇ	Höyük	Eskişehir	Sivrihisar	Çaykoz
Akçaşehir	Kalkolitik	Höyük	Karaman	Akçaşehir	Merkez
Abdullah Höyük	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Yuvatepe
Akyokuş	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Merkez
Gaferiyat	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Kazımkarabekir
İlisıra	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Yollarbaşı

Yerleşme	Çağ	Tür	İl	İlçe/Bucak	Köy/Belde/Mahalle
Küçük Höyük I	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Çiğdemli
Karaman Höyük	İTÇ	Höyük	Karaman	Merkez	Merkez
İkitepe	Kalkolitik	Höyük	Kayseri	Develi	Çayırözü
Kumluktepe	Neolitik	Höyük	Kayseri	İncesu	Merkez
Saraycık	Kalkolitik	Höyük	Kırşehir	Merkez	Saraycık/Kale mevki
Eksile/Çataören	İTÇ	Höyük	Konya	Akören	Çatören (Eksile)
Akşehir	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Merkez
Apanın Höyüğü		Höyük	Konya	Akşehir	Altıntaş
Ayini	Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Altıntaş
Azari İstasyonu I	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Gözpınar
Gölyolu	Neolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Yaşarlar
Karasevinç	Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Karasevinç
Nazir/Nadir	Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Yazla
Ortaca Güney II	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Ortaca
Ortaca Kuzey II	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Ortaca
Pelitler	Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Altıntaş
Reis/Aşağı Mahalle	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Reis
Tombaktepe	Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Yazla
Tuzlukçu	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Reis
Yeniköy (Konya)	İTÇ	Höyük	Konya	Akşehir	Yeniköy
Yörükmezarı	Neolitik, Kalkolitik	Höyük	Konya	Akşehir	Reis
Yuğ Tepesi		Höyük	Konya	Akşehir	Karahöyük
Altunekin		Höyük	Konya	Altunekin	Altunekin
Ölmez	İTÇ	Höyük	Konya	Altunekin	Ölmez
Cihanbeyli-Tavşançalı		Höyük	Konya	Cihanbeyli	Tavşançalı
Yavşan Hüyük	İTÇ	Höyük	Konya	Cumra	İçeri Cumra
Boyalı Tümeği	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Ürünlu
Boyalı Tümeği II	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Ürünlu
Direyök	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Çanklar
Hayıroğlu	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Hayıroğlu
Karaca II	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Küçükköy
Kepirce I	Kalkolitik	Höyük	Konya	Çumra	Merkez
Kepirce II	Kalkolitik	Höyük	Konya	Çumra	Merkez
Kızlar	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Küçükköy
Okçu I	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Okçu
Öröndökö Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Karkın
Sakalar Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	İçeri Cumra
Saksak Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	İçeri Cumra
Salır	Kalkolitik	Höyük	Konya	Çumra	Küçükköy

Yerleşme	Çağ	Tür	İl	İlçe/Bucak	Köy/Belde/Mahalle
Sarlak Höyük I	İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Üçhüyük
Sarlak II (Kuzey)	Kalkolitik	Höyük	Konya	Çumra	Üçhüyük
Seydihan	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Çumra	Güvercinlik
Sırçalı/Çumra		Höyük	Konya	Çumra	Merkez
Çebişli Höyük II	Kalkolitik	Höyük	Konya	Doğanhisar	Çebiçli
Karahöyük (Konya)	Kalkolitik	Höyük	Konya	Doğanhisar	Merkez
Silint I	İTÇ	Höyük	Konya	Doğanhisar	Uncular (Silint)
Silint II	İTÇ	Höyük	Konya	Doğanhisar	Uncular (Silint)
Yazır	İTÇ	Höyük	Konya	Doğanhisar	Yazır
Hatip Höyük	Neolitik	Höyük	Konya	Hatip	Merkez
Hüyük	İTÇ	Höyük	Konya	Hüyük	Merkez
Bozhöyük-Ilgın	İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Merkez
Çatal Höyük-Ilgın	İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Merkez
Çayır/Saman Tepe	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Sarıhasantolu
	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Çobankaya (Şuhut)
Eldeş/Nodalar Höyük	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Eldeş
	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Kaleköy
Gedikören	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Gedikören (Navruşık)
Göktepe Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Gedikören
Karaköy-Küllük Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Karaköy
Kavganın Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Argıthanı
Kekeç	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Boğazkent
Mahmuthisarı	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Mahmuthisarı
Orhaniye	İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Orhaniye
Öziçi/Aşağı Çiğil	Kalkolitik	Höyük	Konya	Ilgın	Aşağı Çiğil (Öziçi)
Yoğabaltık/Çiftlik Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Yoğabaltık Çiftliği
Yukarı Çiğil	İTÇ	Höyük	Konya	Ilgın	Yukançıçil
Büyük Höyük (Konya)	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Merkez
Çeşmecik Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Çeşmecik
Gümüşlü Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Atlantı Kasaba
İmircik	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Atlantı
Kadınhanı	İTÇ	Höyük	Konya	Kadınhanı	Merkez
Karatepe (Konya)		Höyük	Konya	Kadınhanı	Atlantı
Kökez Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Kökez
Osmancık Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Kadınhanı	Osmancık
Akkuyu	İTÇ	Höyük	Konya	Karapınar	Akkuyu
Karapınar I (Konya)	İTÇ	Höyük	Konya	Karapınar	Merkez
Evderesi	İTÇ	Höyük	Konya	Karatay	Evdreşe
Yunak Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Kulu	Zincirlikuyu

Yerleşme	Çağ	Tür	İl	İlçe/Bucak	Köy/Belde/Mahalle
Boyalı Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Meram	Boyalı
Çarıklar	İTÇ	Höyük	Konya	Meram	Çarıklar
Hatunsaray	İTÇ	Höyük	Konya	Meram	Hatunsaray
Sivrice	İTÇ	Höyük	Konya	Meram	Boruktolu
Alibey	Kalkolitik	Höyük	Konya	Merkez	Alibey
Karahöyük I (Konya)	İTÇ	Höyük	Konya	Merkez	Karahöyük
Kızılıran	Neolitik, Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Merkez	Kızılören/Kızılıran
Başhöyük	Kalkolitik, İTÇ	Höyük	Konya	Sarayönü	Başhöyük
Dedenin Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Sarayönü	Merkez
Ertuğrul	İTÇ	Höyük	Konya	Sarayönü	Ertuğrul
İrmelik Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Sarayönü	Merkez
Konar/Sarayönü		Höyük	Konya	Sarayönü	Konar
Pazar Höyük	Kalkolitik	Höyük	Konya	Sarayönü	Merkez
Sızma Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Selçuklu	Sızma
Tutup	İTÇ	Höyük	Konya	Selçuklu	Yazbelen
Yalıhöyük	İTÇ	Höyük	Konya	Seydişehir/Bozkır	Yalıhöyük
Avcılı Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Tuzlukçu	Erdoğan
İşgalaman Çingen Höyük	İTÇ	Höyük	Konya	Karatay	Merkez
Konya Höyük (Doğu)	İTÇ	Höyük	Konya	Karatay	Saraçoğlu
Paşalı	Kalkolitik	Höyük	Nevşehir	Avanos	Orta Mahalle
Karacaşar Höyüğü	İTÇ	Höyük	Nevşehir	Gülşehir	Karacaşar
Çokumağlı	Kalkolitik	Höyük	Yozgat	Boğazlıyan	Esentepe
Çengeltepe	İTÇ	Höyük	Yozgat	Merkez	Merkez

TAHRİBATIN GÖRSEL BELGELERİNDEN ÖRNEKLER (İÇ ANADOLU)



Akçasehir (Karaman/Akçasehir): ≈7000 yıllık bir Kalkolitik Çağ yerleşmesi. Şu sıralar tarımın ve yapılaşmanın yarattığı tahribata karşı direniyor. Batısı yol açmak için kesilmiş. Bu arada, defineciler de boş durmamış, üzerinde 10'dan fazla defineci çukuru bulunuyor.



Altınekin (Konya/Altınekin): Höyüğün kuzey batısı kesilerek, Altınekin İlçe merkezine ulaşan asfalt bir yol yapılmış. Yamaçlarına stabilize yollar açılarak tüm çevresi tahrip edilmiş. Höyüğün eğiminden yararlanarak, kuzey eteğine bir çocuk parkı (fotoğrafın solunda) inşa edilmiş. Üzerine de evler kurulurak höyüğü tahrip etme konusundaki çalışmalar şimdilik (!) tamamlanmış.



Ali Dede/Yeniyol (Eskişehir/Alpu): Çağdaş mezarlık olarak kullanılan, kuzey batı eteğine cami inşa edilen ve köy evleri arasında sıkışıp kalan bu höyük, yaklaşık 5000 bin yıllık bir geçmişe sahip İlk Tunç Çağ yerleşmesi. Tüm etekleri çağdaş mezarlığın duvarı tarafından traşlanmış.



Alibey (Konya/Merkez): ≈7000 yıllık bir Kalkolitik Çağ yerleşmesi olan bu höyüğün hemen eteklerinde Alibey Hüyükü Kasabası'nın evleri başlıyor. Höyüğün üzerinde, artık kullanılmasa da "korunan" kasabanın eski su deposu bulunuyor. Höyüğün üzerinde yollar, elektrik direkleri gibi her türlü yerleşme ögesi mevcut. Höyükte hakim tahribat türü olan yapılaşmanın uygulanamadığı alanda, yine bir tahribat biçimi olan- ağaçlandırma yapılarak sorun çözümlenmiş!



Barcın (Ankara/Ayaş): İlk Tunç Çağına ait höyüğün yamaçlarında ve üzerinde tarım yapılıyor. Özellikle kuzeydoğusunda yoğun tarım tahribatı göze çarpıyor. Güney eteğinde ise çağdaş bir yapıya ait kalıntılar bulunuyor.



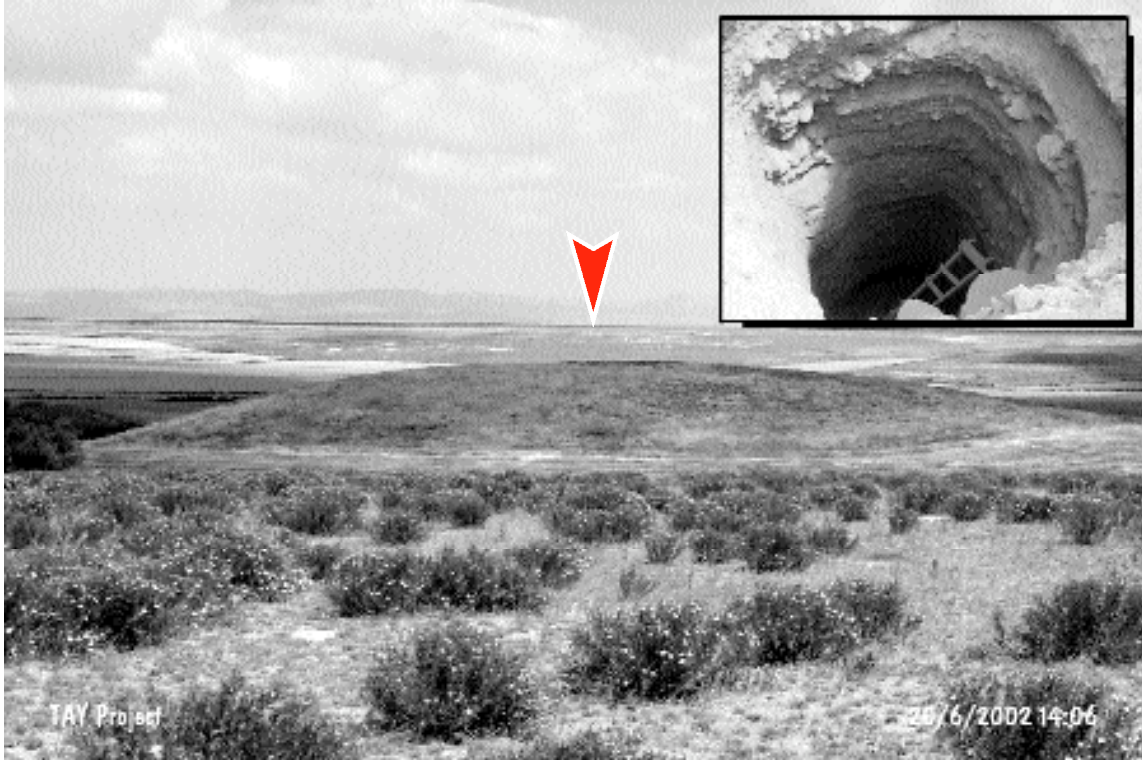
Bitik Höyük (Ankara/Kazan): Ankara il merkezinin yaklaşık 42 km kuzeybatısında, kısmen Bitik Köyü'nün altındadır. Üzerindeki köy tarafından büyük ölçüde tahrip olan höyükte 1942 yılında R.O. Arık yönetiminde bir kazı yapılmıştır. Bu kazıda Klasik Dönem, Frig, Hitit ve Bakır Çağı/İlk Tunç Çağı tabakaları ortaya çıkartılmıştır.



Büyük Höyük (Ankara) (Ankara/Evren): İlk bakışta bir ada görünümü veren suyun ortasındaki bu yükseklik (!), aslında ≈ 7000 yıllık bir Kalkolitik Çağ höyüğüdür. 35 yıl önce yapılan Hirfanlı Barajı tarafından tahrip edilen höyüğün, sular alçaldığında, kıyıyla bağlantısı olabiliyor. Adı Büyük ama artık kendi küçük bu höyük, baraj suları tarafından sürekli yenerek her geçen gün yok olmaya biraz daha yaklaşıyor...



Çarıklar (Konya/Meram): Bir İlk Tunç Çağ yerleşmesi olan bu höyük ilk olarak Çarıklar Beldesi'ne giden yol tarafından kesilmiş. Ardından muhtemelen yolu genişletmek amacıyla höyükten toprak çekilmiş, birkaç yerine telefon direkleri dikilmiş, kısmen tarıma açılmış ve bununla da kalmamış, üzerinde defineciler tarafından açılan yaklaşık 17x15 m genişliğindeki iki çukur ile tahrip edilmiş.



Çayır Höyük (Eskişehir/Çifteler): 140 m çapında ve 8 m yüksekliğindeki bu höyük, bugüne kadar TAY Projesi'nin araştırdığı höyükler arasında en derin defineci çukuruna sahip: çap 4 m, derinlik 11.20 m. Yani defineciler ana toprağın da altına inmiş (!), merdiven ise TAY ekibi oradayken hala çukurun dibinde duruyordu. Kaçak kazı sırasında çıkan büyük miktardaki toprağı höyüğün üzerine dağıtmışlar. Bununla birlikte höyüğün eteklerinde de tarım yapılıyor.



Çaykoz (Eskişehir/Sivrihisar): Kayalık bir sırtın üzerinde yer alan höyük, maden arama bahanesiyle bölgeye yerleşen defineciler tarafından, tam ortasından kuzey-güney yönünde kepçeyle yarılarak neredeyse yok edilmiş. ≈5000 yıllık bir geçmişi barındıran bu İlk Tunç Çağı yerleşmesi de kaçak kazıcılar tarafından yoğun bir biçimde tahrip edilen höyüklerden yalnızca bir tanesi...



Çengeltepe (Yozgat/Merkez): Tekel Bira Fabrikası fotoğrafının bu raporda yer alması ilk bakışta biraz tuhaf görünüyor olabilir. Ancak araştırmacılar tarafından 35 yıl önce belgelenen ve kayalık bir yükselti üzerinde yer aldığı söylenen İlk Tunç Çağ'ına ait Çengeltepe Höyüğü'nün üzerinde bugün, bu fabrika yer alıyor. Başka bir deyişle, ≈5000 yıllık bir arkeolojik yerleşme bira fabrikasının altında kalmış. Üstüne üstlük, Yozgat'ın çeşitli yerlerindeki tabelalara göre de fabrika, çevre konusunda oldukça duyarlı...



Çobankaya (Konya/Ilgın): Kalkolitik Çağ'a ait bu höyük, kısmen Çobankaya Köyü'nün evleri altında kalmış. Höyüğün etekleri kesilerek toprak alınmış. Çekilen toprak, köy evlerinin yapımında kullanılmış.



Çokumağıl (Yozgat/Bağazlıyan): Esentepe Köyü höyüğün üzerine kurulmuş ve köy evlerinin yapımında da ≈ 7000 yıllık höyüğün toprağı kullanılmış. Araştırmacılar tarafından orijinal yüksekliği 14 m ve çapının da 170 m olduğu belirtilen höyük, tüm etekleri kesilerek, neredeyse ortadan kaldırılmış. Yapılaşmanın yarattığı tahribatın yanısıra, toprak yol açılırken de, höyük büyük ölçüde tahrip edilmiş.



Eksile/Çataören (Konya/Akören): Höyük, aynı adlı köyün altında. Üzerinde çeşitli yapı malzemelerinden inşa edilen evler höyüğün arkeolojik dokusunu yok etmiş. Höyüğün tepesine açılmış oldukça derin bir çukura, bu evlerin foseptiği boşaltılıyor. Foseptik çukurunun yanısıra höyükte birçok defineci çukuru bulunuyor. Bu yoğun yapılaşma 1970'lerde başlamış. Çekilen toprak, evlerin inşasında ve yakınındaki köprünün yapımında kullanılmış. Yaklaşık 30 yıl içerisinde höyüğün ≈ 5000 yıllık kültür toprağı, arkeolojik buluntularıyla birlikte, neredeyse köyün her yanına dağıtılmış.



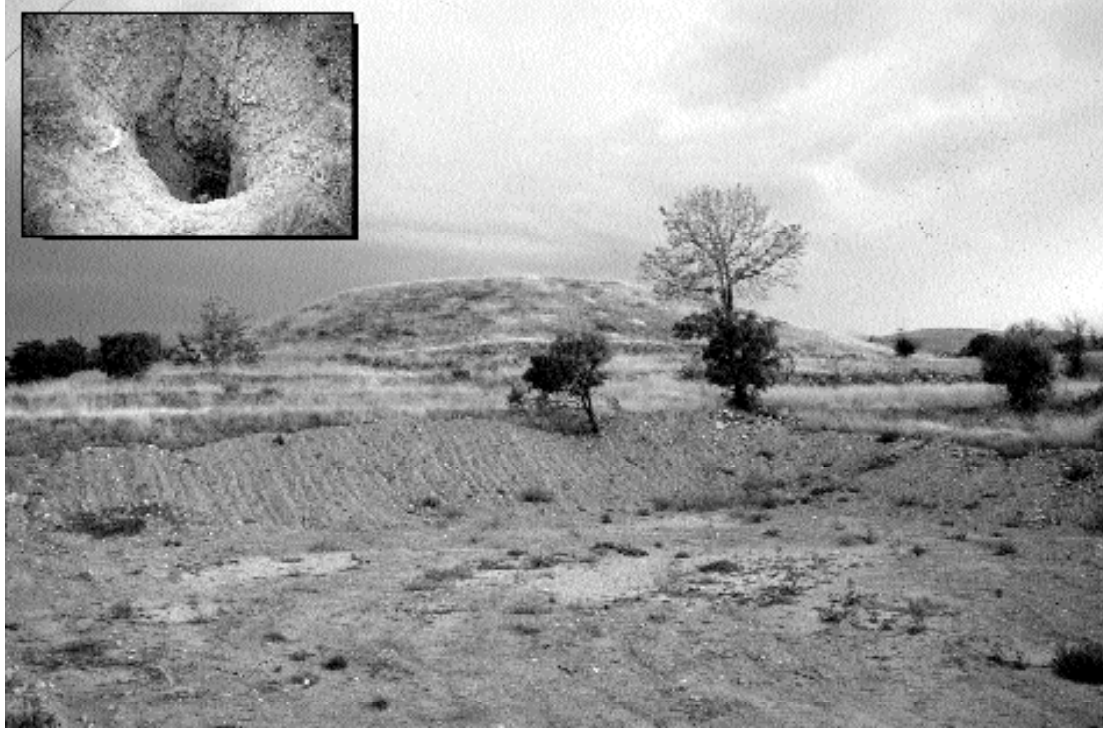
Eldes/Nodalar Höyük (Konya/İlgın): Kalkolitik ve İlk Tunç Çağlarında yerleşim yeri olan höyük, bugün üzerinde ve eteklerinde yapılan tarım ile günbegün tahrip ediliyor. Üzerinde anız yakılmış olan höyükte çok miktarda define çukuru da bulunuyor.



Ertuğrul (Konya/Sarayönü): Höyüğün etekleri tarım arazilerini büyütmek için sürekli kesiliyor, ayrıca stabilize yol yapımı için höyükten büyük hacimlerde toprak çekilmiş. Kuzeybatı eteği ağaçlık alan olarak kullanılan höyüğün üzerinde 8 m derinliğinde bir define çukuru bulunuyor.



Evderesi (Konya/Karatay): Araziden Naklen Tahribat: Önce höyüğün güneydoğusundan toprak çekilmiş, ardından bu bölge moloz döküm alanı haline getirilmiş (fotoğrafta da bir süreklilik arz eden tahribat çalışmaları "canlı" olarak görülebiliyor). Ayrıca İlk Tunç Çağı'na ait bu yerleşmenin güneybatı eteği kesilerek asfalt yol yapılmış ve yamacına bir ev inşa edilmiş.



Hatip Höyük (Konya/Hatip): ≈9000 yıllık Neolitik Çağ yerleşmesi ve SİT alanı olan höyükteki tahribat yoğun bir biçimde devam ediyor. Batısına stabilize yol yapılmış, kuzeyinden toprak çekilmiş, doğu eteğine evler inşa edilmiş... Ayrıca höyüğün üzerinde iki tane define çukuru bulunuyor. Bunlardan biri 10 m derinliğinde.



Hatunsaray (Konya/Meram): İlk Tunç Çağı'na ait höyük bugün, demir parmaklıklı girişiyle, Orman Koruma Merkezi'nin altında "korunuyor". Höyüğün üzerine kaldırım taşları döşenmiş ve birçok yeri ağaçlandırılmış. Üzerine orman koruma görevlisine ait bir lojman binası inşa edilmiş. Tam tepesine ise, belediye tarafından, park yapma düşüncesiyle dikdörtgen planlı büyükçe bir havuz yapılmış, ancak daha sonra, tapusu Orman Bakanlığı'na ait arazide park yapımına izin verilmemiş.



İlisira (Karaman/Merkez): Höyükte ağaçlandırma için teraslama yapılmış, etrafı duvarlarla çevrilmiş. Tepesinde bir park, bu parkta da bir havuz, su deposu ve yapılar bulunuyor. Eteklerinden başlayan bir asfalt yol tepedeki parka ulaşıyor. Tüm yüzeyinde ise ortalama 2 m derinliğinde defineci çukurları bulunuyor.



İşgalaman Çingen Höyük (Konya/Karatay): İlk Tunç Çağı'na tarihlenen höyüğün etekleri kesilerek yapılaşmaya kurban edilmiş: Güneybatısında Tekel'in depo binası, doğusunda Fetih Sitesi, kuzeyinde cami ve ekili bir tarla, batısında başka bir site inşaatı ve Yazıcıoğlu Sokak. Üzerinden de toprak çekilmiş, çukurlar oluşturulmuş.



Kalkanlı (Eskişehir/Merkez): En eski yerleşim dönemi ≈ 9000 yıla, yani Neolitik Çağ'ına ait olan höyükte, iskan bugün de devam ediyor. Kalkanlı Köyü'ne ait evler ve yollarla kesilen höyük, yoğun biçimde tahrip edilmiş.



Karacaşar Höyüğü (Nevşehir/Gölşehir): Günümüzden ≈ 5000 yıl önceye ait höyüğün tepesi park alanı olarak kullanılıyor. Karacaşar köyünün evleri höyüğün üzerine inşa edilmiş. Bu da yetmemiş, üzerine bir de trafo kurulmuş. Darısı yeni yapılacak su deposunun başına...



Karahöyük I [Konya] (Konya/Merkez): Kazısı 1953 yılında başlayan ve 1966 yılına kadar süren bu arkeolojik yerleşme araştırmacılar tarafından İç Anadolu Bölgesi'ndeki en büyük höyüklerden biri olarak tanımlanmaktadır. Bugün, stabilize yol açmak için kesilmiş olan höyük, ayrıca bölgenin çöplük alanı olarak da kullanılmaktadır.



Karaman Höyük (Karaman/Merkez): Karaman kent merkezinin içindeki bir İlk Tunç Çağı yerleşmesi. Karaman Kalesi höyüğün üzerine inşa edilmiş, kalenin çevresine de beton yollar, park alanları, çay bahçeleri ve lokantalar yapılmış. Bunların dışında kalan alanlar da ağaçlandırılmış.



Karapınar I (Konya/Karapınar): Etrafı duvar ve tel örgülerle çevrili höyüğün kuzey kesimi Ali Tepe Dinlenme Parkı olarak kullanılıyor. Tüm yamaçlarında teraslama ve ağaçlandırma yapılmış. Ayrıca höyüğün üzerinde TV vericileri, baz istasyonları, elektrik trafoları bulunuyor.



Karasevinç (Konya/Akşehir): ≈7000 yıllık Kalkolitik Çağ höyüğünün tüm yüzeyi parsellenerek tarıma açılmış. Özellikle doğu yamacında tarımın yol açtığı yoğun tahribat, açık bir şekilde görülüyor.



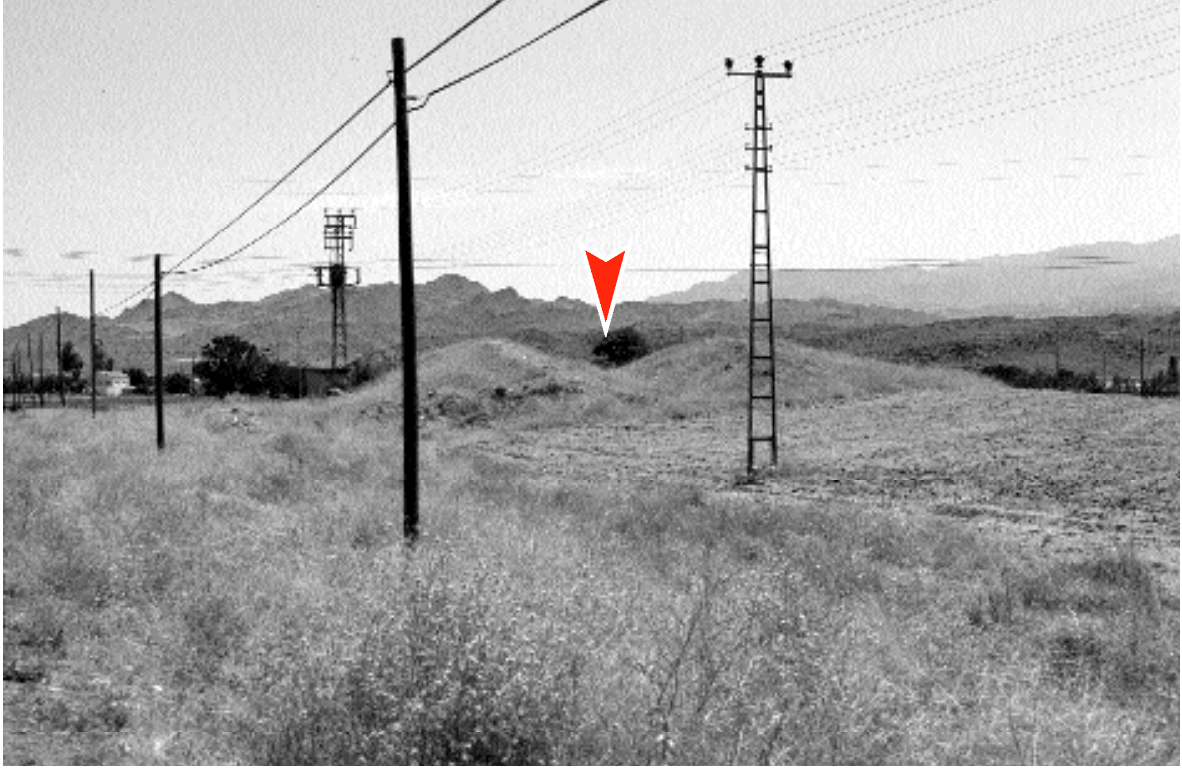
Karayavşan (Ankara/Polatlı): Kazısı 1965 yılında yapılan höyük orijinal dokusunu tümüyle kaybetmiş. Höyükten çekilen toprak, Karayavşan Köyü'ne ait evlerin yapımında kullanılmış. Güneydoğu yamacı kesilerek teraslama yapılmış. Daha önce bilimsel bir kazının yapıldığı bu yerleşmede bugün de kaçak kazılar süreklilik içinde devam ediyor.



Konya Höyük [Doğu] (Konya/Karatay): Höyük, Karatay İlçe merkezi içinde yer alıyor. Üzerinde ağaçlandırma için çukurlar açılmış ve bu çukurların birbiriyle bağlantısını sağlayan sulama kanalları yapılmış. Doğusundan toprak çekilmiş ve güneybatı yamacı otoparka dönüştürülmüş. Doğu eteğinden batısına doğru bir yay biçiminde uzanan yol da höyükte önemli ölçüde tahribata yol açmış.



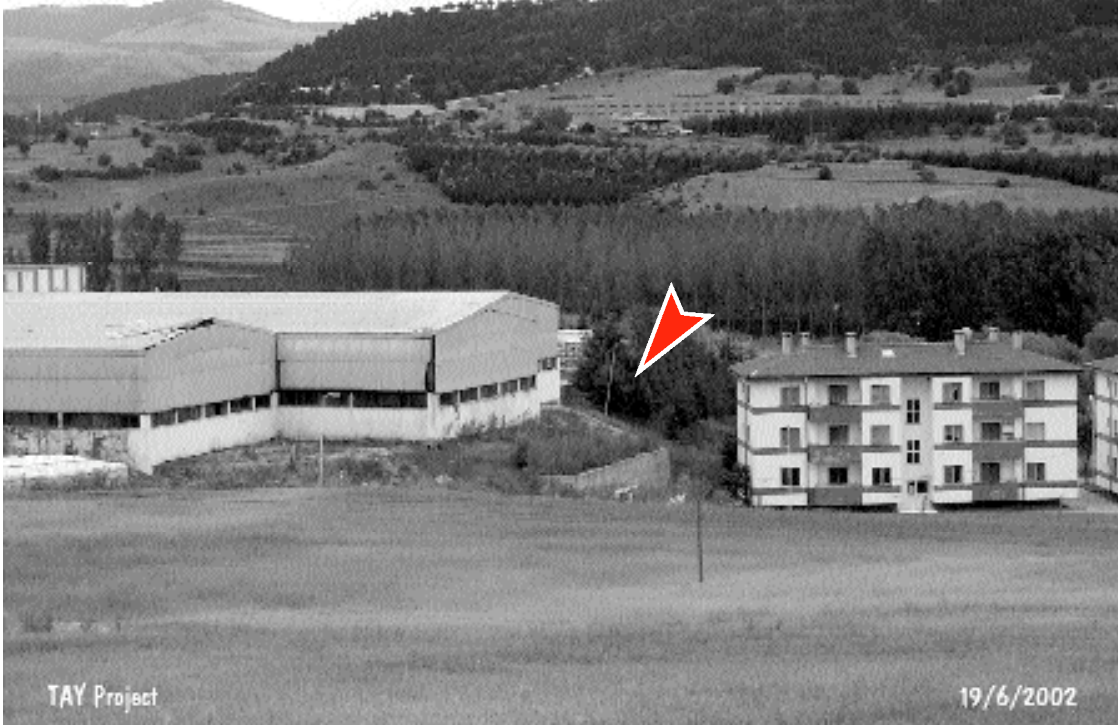
Kökez Höyük (Konya/Kadınhanı): Orijinal ölçüleri 50 m yüksekliğinde ve 500 m çapında olan büyük bir arkeolojik yerleşme. Kuzey eteği tamamen kesilerek yol yapılmış, bir bölümü ise tarıma açılmış. Ayrıca üzerinde ve eteklerinde kaçak kazılara ait 10'un üzerinde defineci çukuru bulunuyor.



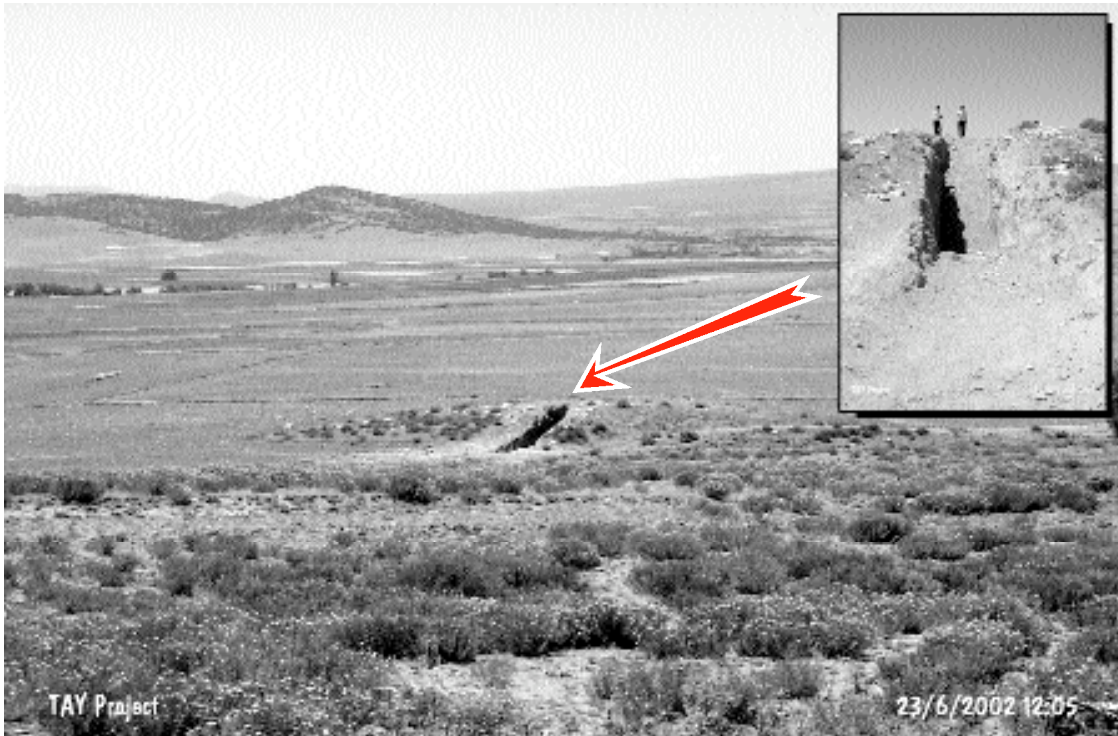
Kumluktepe (Kayseri/İncesu): ≈9000 yıllık bir Neolitik Çağ höyüğü olan Kumluktepe, eteklerinde yapılan tarım ile yoğun tahribata uğramış. Fakat bu yerleşmedeki en belirgin tahribat, höyüğe orijinalinden farklı bir form kazandırmış olan doğu-batı doğrultulu kaçak kazı yarığıdır.



Küçük Höyük I (Karaman Merkez): Bugün yalnızca yarım metre yüksekliği kalmış olan höyük, elma bahçesi olarak kullanılıyor. Önemli ölçüde yok edilmiş olan höyük üzerinde, müzenin müdahalesinden sonra elma dikimi durdurulmuş, ancak höyükten geriye ne yazık ki pek bir şey kalmamış.



Küçük Höyük ve Mezarlığı (Bilecik/Merkez): Daha önce etekleri Toprak Seramik Fabrikası lojmanları tarafından tahrip edilen höyüğün üzerine 1988 yılında yine aynı fabrikanın mamul deposu inşa edilmiş. Fabrikanın arkasındaki, bu yerleşmeye ait olduğu bilinen mezarlık alanı ise tümüyle yok edilmiş.



Külahlı (Eskişehir/Mahmudiye): ≈7000 yıllık, Kalkolitik Çağ'a ait bir höyük. Höyükte yoğun tarım tahribatı bulunuyor. Güney yamacı önemli ölçüde düzlenerek bitişiğindeki tarlaya katılmış. Ayrıca defneciler tarafından, kepçeyle, höyüğün tepesinden eteğine dek inen; 4 m derinliğinde, 3 m genişliğinde ve 25 m uzunluğunda (!) bir yarık açılmış.



Mahmuthisarı (Konya/İlgın): En eski sakinlerinin Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'nda yerleştiği höyük, bugün Mahmuthisarı Köyü'nün yerleşim alanının tam içindedir. Etekleri, höyüğü çevreleyen toprak yol tarafından kesilmiş, köy evleri höyüğün içerisine girmiş, güneydoğusu ise mezarlık alanı olarak kullanılmaktadır.



Malüyük (Eskişehir/Alpu): Höyük, yüksekliğini tarımla birlikte büyük ölçüde yitirmiş. Üzerinde define çukurları bulunuyor. Tarımsal faaliyet hala tüm hızıyla sürmekte. Çok yakın bir zaman diliminde tümüyle yok olacak kültür varlıklarından biri daha...



Nazir/Nadir (Konya/Akşehir): ≈7000 yıllık Kalkolitik Çağ höyüklerinden biri. Yerleşmenin tüm yüzeyinde, tarımın yol açtığı yoğun tahribat görülüyor. Ayrıca höyüğün yarısı tarım arazisine eklenmek üzere yok edilmiş.



Okcu I (Konya/Çumra): Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'na tarihlenen höyüğün tüm etekleri kesilerek tarım alanına dönüştürülmüş. Kuzey yamacından toprak çekilmiş. Birçok yerinde, kaçak kazılarla açılmış defineci çukurları bulunuyor. Eteklerine yollar açılmış. Kuzeybatı eteği ise moloz boşaltma alanı olarak kullanılıyor. Tahribat konusunda bir çeşitlilik arz eden höyük, bizim saptayabildiğimiz tahribat türlerinin neredeyse tümünü bünyesinde barındırıyor.



Osmancık Höyük (Konya/Kadınhanı): Tüm yüzeyinde tarım yapılıyor. Güneydoğusu tarımsal faaliyetlerle birlikte orijinal yüksekliğini önemli ölçüde kaybetmiş. Ayrıca yine güneydoğu eteği Kadınhanı'na ulaşan karayolu tarafından kesilmiş. Bir yamacı da mezarlık alanı olarak kullanılıyor.



Paşalı (Nevşehir/Avanos): Bir Kalkolitik Çağ yerleşmesi olan höyük, Paşalı Köyü evleri içinde sıkışıp kalmış. Etekleri kesilerek evler inşa edilmiş. Bunlardan bazıları hala inşaat halinde. Yapılaşmanın yarattığı yoğun tahribat açıkça görülüyor.



Polatlı (Ankara/Polatlı): 1949 yılından beri varlığı bilinen, Polatlı İlçesi içinde kalmış olan, 25 m yüksekliğinde ve 200 m çapındaki bu dev gibi İlk Tunç Çağı höyüğünün çevresi traşlanarak okul, kütüphane ve Halk Eğitim Merkezi binası inşa edilmiş. Etekleri de ilçenin asfalt yolları tarafından kesilerek tahrip edilmiş.



Sırçalı/Çumra (Konya/Çumra): Oldukça yüksek ve geniş olan höyük farklı şekillerde değerlendirilmiş! Arkeolojik tahribatın tüm türlerinin görüldüğü höyüğün girişinde belediye şantiyesi bulunuyor. Höyüğün tepesine doğru bir stabilize yol yapılmış. Üzerinde geniş bir alanı kaplayan alanda belediyeye ait bir mesire yeri bulunuyor. Burada, çay bahçesi, otopark, çocuk parkı yer alıyor. Bir bölümü de ağaçlık alan olarak kullanılıyor. Türkiye'deki tahribatın biçimlerini ve yoğunluğunu göstermek için adeta bir ders malzemesi...



Sızma Höyük (Konya/Selçuklu): İlk Tunç Çağı'ndan beri yerleşilen höyüğün üzerinde elektrik direkleri, TV vericileri ve baz istasyonları bulunuyor. Antik Çağ'da ana tanrıça kült merkezi olduğu bilinen yerleşmede 1920'lerde araştırmacılar tarafından kazılar yapılmış. Günümüzde ise, defineci çukurlarıyla dolu höyüğün etekleri kesilerek yerleşime açılmış.



Sincan (Ankara/Sincan): ≈7000 yıllık höyük neredeyse tüm yüzeyi dağıtılarak, etekleri kesilerek yoğun biçimde tahrip edilmiş. İnşaatlar için toprak alınmış, üzerine ve çevresine moloz boşaltılmış, çukurlar açılmış ve kum tepeleri oluşturulmuş. Kuzeydoğu eteğinden yol geçmiştir. Şimdi de çöplük olarak kullanılıyor. Tümüyle yok olmasına ramak kalmış...



Tavşançalı (Konya/Cihanbeyli): Höyüğün kuzeyinden batısına doğru, yaklaşık 30 m'lik bir alandan toprak çekilmiş. Doğusunda da aynı durum söz konusu. Bununla birlikte üzerindeki reklam tabelalarıyla höyüğün bir kısmı "reklam amaçlı" kullanılıyor.



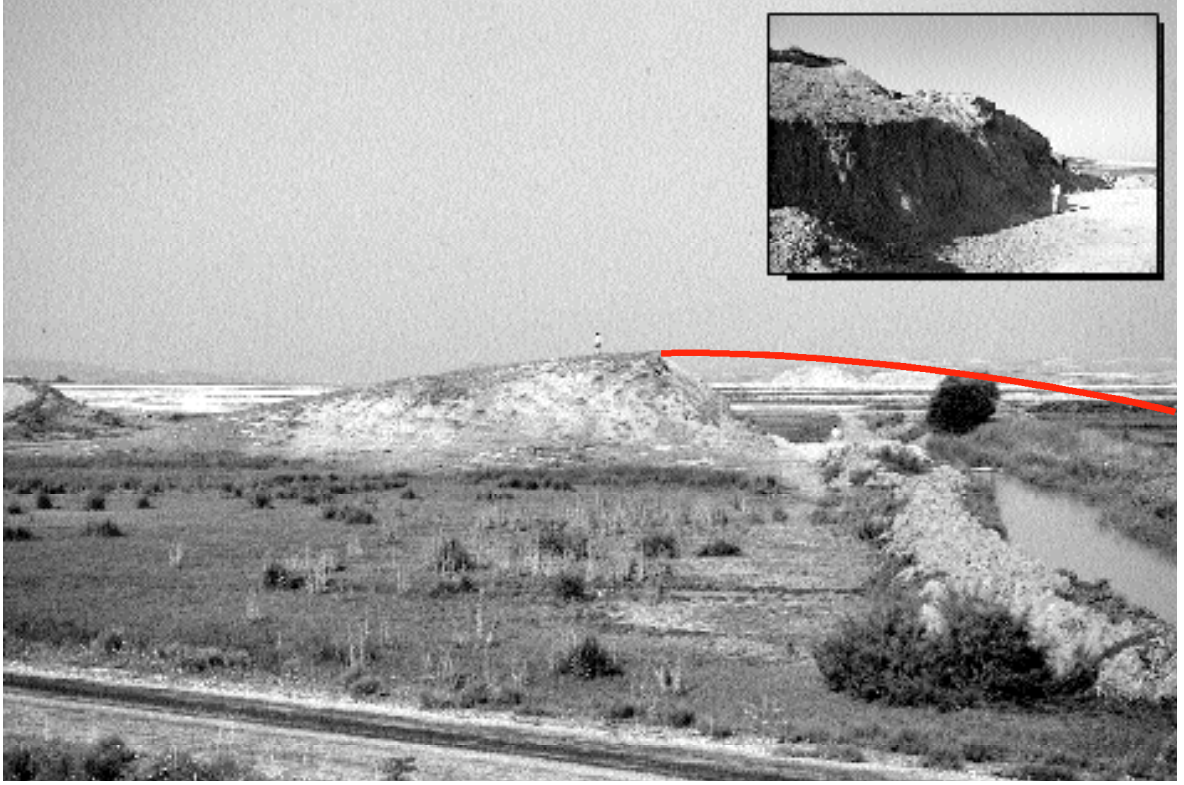
Tombaktepe (Konya/Akşehir): ≈7000 yıllık Kalkolitik Çağ'a ait höyüğün tüm etekleri kesilmiş, üzeri düzleştirilmiş ve tarıma açılmış. Bir İç Anadolu klasiği (!) daha...



Tosun Höyük (Aksaray/Eskil): Höyüğün kuzey eteğinden toprak çekilmiş, etekleri yoğun kaçak kazı tahribatına maruz kalmış. Üzerinde ise 9 m çapında bir defineci çukuru bulunuyor.



Tuğlu Höyük (Çorum/Uğurludağ): Tuğlu Köyü içinde kalan höyüğün yamaçlarında, kuzeydoğusu daha yoğun olmak üzere yapılaşmanın yarattığı tahribat görülüyor. Etrafı duvarlarla çevrili olan höyüğün üzerinde çağdaş mezarlık bulunuyor. Ayrıca doğu eteği kesilerek toprak yol açılmış.



Tuzla Höyük (Çorum/Uğurludağ): İlk Tunç Çağı'na ait ≈ 5000 yıllık bir höyük. Güneybatısı toprak yol açmak için, kuzeybatısı ise sulama kanalı yapmak için kesilmiş. Ayrıca bu kısımdan, kanalı genişletmek amacıyla toprak çekilmiş. Burasının da bir kültür varlığı olduğu bilinmiyordu herhalde!



Türbe II (Aksaray/Merkez): Ervah Mezarlığı'nın en yüksek noktasında yer alan İlk Tunç Çağı höyüğünün üzerinde TV verici direkleri, baz istasyonları ve II. Kılıçarslan Türbesi yer alıyor. Höyükteki yoğun tahribatın yanı sıra, türbede de define amaçlı kazılar yapılıyor.



Yörükmezari (Konya/Akşehir): ≈9000 yıllık bir Neolitik Çağ höyüğü. Yoğun tarım tahribatına maruz kalmış ve kalmakta. Bu da yetmemiş, höyüğün tam ortasından toprak yol geçirilmiş.



Yukarı Maltepe Höyük (Çorum/İskilip): Bugün Veletler Köyü'nün altında kalmış bir İlk Tunç Çağı höyüğü. Batısı toprak yol yapmak için kesilmiş, güney etkeleri sürülmüş ve özellikle güney yamacı evler tarafından tahrip edilmiş.



Yukarı Söğütönü I (Eskişehir/Merkez): ≈7000 yıllık höyük tam tepesine yerleştirilen GS-154 numaralı yüksek gerilim hattı ile büyük ölçüde tahrip edilmiş. Etekleri tarla açmak için kesilmiş. Güneydoğusunda ise yapılaşmanın yarattığı yoğun tahribat var.



Yunak Höyük (Konya/Kulu): İlk araştırmacılar tarafından çapının 210 m olduğu belirtilen höyüğün tüm eteklerinden yıllarca toprak alınmış ve alınmaya devam ediyor. Yoğun biçimde tahrip edilen höyük, artık orijinal formunu tümüyle kaybetmiş.